

IMAS 13.10

Ấn bản số 1

Ngày 01 tháng 9 năm 2021

Sửa đổi lần thứ nhất, ngày 17 tháng 01 năm 2023

Hỗ trợ nạn nhân trong hành động bom mìn

Bản dịch do các thành viên của Nhóm Công tác Hành động Bom mìn tại Việt Nam (trước đây là Nhóm Công tác về Bom mìn) phối hợp thực hiện. Bản dịch được thực hiện bởi nhiều tổ chức và được các tổ chức khác hiệu đính. Nhóm Công tác Hành động Bom mìn gồm có: Catholic Relief Services, GICHD, International Center, Mines Advisory Group, Norwegian People's Aid, Peace Trees Vietnam, UNDP. Bản dịch được thẩm định lần cuối vào tháng 11 năm 2023.

Giám đốc
Cơ quan Hành động Bom mìn Liên Hợp Quốc (UNMAS)
1 United Nations Plaza
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org
Telephone: +1 (212) 963 0691
Website: www.mineactionstandards.org

Cảnh báo

Tài liệu này có hiệu lực kể từ thời gian được ghi trên trang bìa. Vì Tiêu chuẩn hành động bom mìn quốc tế (IMAS) được xem xét và sửa đổi thường xuyên, người dùng nên tham khảo trang thông tin điện tử của dự án IMAS để xác định hiện trạng của tài liệu này (<http://www.mineactionstandards.org/> hoặc thông qua trang thông tin điện tử của UNMAS tại <http://www.mineaction.org>)

Tuyên bố bản quyền

Tài liệu Liên Hợp Quốc này là Tiêu chuẩn Hành động Bom mìn Quốc tế (IMAS) và được LHQ bảo vệ bản quyền. Cả toàn bộ tài liệu này, cũng như những nội dung bất kỳ được trích xuất từ tài liệu, không được phép sao chép, lưu trữ hoặc truyền đi dưới bất kỳ hình thức nào, hoặc cho bất kỳ mục đích nào khác mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của UNMAS, đại diện cho LHQ.

Tài liệu này không được phép sử dụng cho mục đích thương mại.

Giám đốc
Cơ quan Hành động Bom mìn Liên Hợp Quốc (UNMAS)
1 Liên hợp quốc Plaza, DC-1,
New York, NY 10017
USA

E-mail: mineaction@un.org
Điện thoại: +1 (212) 963 0691

Website: www.mineactionstandards.org

Mục lục

1	Phạm vi.....	1
2	Tài liệu tham khảo.....	1
3	Thuật ngữ, định nghĩa và các từ viết tắt.....	1
4	Phương pháp tiếp cận tích hợp để hỗ trợ nạn nhân.....	3
5	Các vai trò và trách nhiệm.....	4
5.1	Các quốc gia bị ảnh hưởng.....	4
5.1.1	Cơ quan hành động bom mìn quốc gia.....	4
5.1.2	Trung tâm hành động bom mìn quốc gia.....	5
5.2	Các tổ chức trong lĩnh vực hành động bom mìn.....	5
5.3	Các tổ chức nạn nhân còn sống và các cơ quan đại diện.....	6
5.4	Liên Hợp Quốc.....	7
	Phụ lục A (Văn bản quy phạm) Tài liệu viện dẫn.....	8
	Phụ lục B (thông tin) Tài liệu tham khảo.....	9
	Phụ lục C (thông tin) Sử dụng các thuật ngữ “nạn nhân còn sống” và “nạn nhân”.....	13
	Hồ sơ sửa đổi.....	14

Lời tựa

Các tiêu chuẩn quốc tế cho các chương trình rà phá bom mìn nhân đạo được các nhóm công tác bom mìn đề xuất lần đầu tại một hội nghị kỹ thuật quốc tế ở Đan Mạch, vào tháng 7 năm 1996. Các tiêu chí được quy định cho tất cả các lĩnh vực của rà phá bom mìn, các tiêu chuẩn được khuyến nghị và một định nghĩa phổ quát mới về 'rà phá bom mìn' được đồng thuận. Cuối năm 1996, các nguyên tắc được đề xuất ở Đan Mạch được nhóm công tác bom mìn do LHQ dẫn đầu xây dựng và Tiêu chuẩn quốc tế về hoạt động rà phá bom mìn nhân đạo đã được xây dựng. Phiên bản đầu tiên được Cơ quan hành động bom mìn LHQ (UNMAS) ban hành vào tháng 3 năm 1997.

Phạm vi của các tiêu chuẩn ban đầu này đã được mở rộng để bao gồm các hợp phần khác của lĩnh vực hành động bom mìn và để phản ánh các thay đổi về các quy trình, thông lệ và quy tắc hoạt động. Các tiêu chuẩn được xây dựng lại và đổi tên thành Tiêu chuẩn hành động bom mìn quốc tế (IMAS) với phiên bản đầu tiên được ban hành vào tháng 10 năm 2001.

LHQ chịu trách nhiệm chung trong việc cho phép và khuyến khích sự quản lý hiệu quả các chương trình hành động bom mìn, bao gồm cả việc xây dựng và duy trì các tiêu chuẩn. UNMAS, do đó, là cơ quan thuộc LHQ chịu trách nhiệm về việc xây dựng và duy trì IMAS. IMAS được xây dựng với sự hỗ trợ của Trung tâm quốc tế Geneva về rà phá bom mìn nhân đạo.

Công tác chuẩn bị, xem xét và sửa đổi IMAS được thực hiện bởi các ủy ban kỹ thuật, với sự hỗ trợ của các tổ chức quốc tế, chính phủ và phi chính phủ. Phiên bản mới nhất của mỗi tiêu chuẩn, cùng với thông tin về công việc của các ủy ban kỹ thuật, có thể được tìm thấy tại <http://www.mineactionstandards.org/>. IMAS được xem xét ít nhất ba năm một lần để phản ánh việc xây dựng các quy tắc và thông lệ hành động bom mìn và để kết hợp các thay đổi với các quy định và yêu cầu quốc tế.

Giới thiệu

Hỗ trợ nạn nhân¹ của một hệ thống vũ khí cụ thể, hoặc hỗ trợ nạn nhân (VA), lần đầu tiên được đưa vào Công ước quốc tế về Cấm mìn sát thương năm 1997 (APMBC)². Sau đó, các điều khoản VA được đưa vào Công ước Vũ khí thông thường (CCW)³ và Công ước về Bom đạn chùm (CCM)⁴. Ngoài ra, Công ước về Quyền của Người khuyết tật (CRPD) năm 2006 quy định một khuôn khổ bao quát để thực hiện hoạt động VA liên quan đến những nạn nhân còn sống⁵. Các quốc gia đã phê chuẩn hoặc tham gia các hiệp ước này có nghĩa vụ tuân thủ các điều khoản cụ thể. VA được coi là một trong năm “nhóm hoạt động hỗ trợ” hoặc “trụ cột” của hành động bom mìn⁶.

Đáp ứng nhu cầu ngắn hạn, trung hạn và dài hạn của những nạn nhân bị thương vật liệu nổ (VLN) và do đó bị chấn thương về thể chất, tinh thần và/hoặc cảm giác, đồng thời hướng tới các gia đình và cộng đồng bị ảnh hưởng, đòi hỏi phải có phương pháp tiếp cận đa ngành toàn diện và tích hợp dựa trên quyền lợi. Phần lớn hoạt động VA, bao gồm chăm sóc y tế khẩn cấp và thường xuyên, phục hồi chức năng, hỗ trợ tâm lý và xã hội, tạo điều kiện tiếp cận giáo dục hòa nhập xã hội và kinh tế, và các luật và chính sách liên quan, được quản lý bên ngoài lĩnh vực hành động bom mìn, mặc dù lĩnh vực này cung cấp các mối liên kết quan trọng. Sự hỗ trợ này cần được thực hiện theo các chuẩn mực và tiêu chuẩn hiện hành trong các lĩnh vực y tế, phục hồi chức năng, khuyết tật, giáo dục, việc làm, an sinh xã hội và phát triển⁷. Do nhu cầu đa dạng và phức tạp của nạn nhân, phần lớn vai trò của lĩnh vực hành động bom mìn bao gồm xác định và giới thiệu đến các cơ quan và tổ chức thích hợp. VA là trách nhiệm quốc gia đối với tất cả những người bị thương tổn và những người khuyết tật hoặc những người đặc biệt dễ bị tổn thương vì những lý do liên quan khác.

VA đòi hỏi một cam kết lâu dài. Do đó, trách nhiệm cuối cùng trong việc cung cấp dịch vụ cho các nạn nhân trực tiếp và gián tiếp (xem Khoản 3 để biết các định nghĩa) thuộc về các cơ quan Nhà nước như các bộ ngành phụ trách về y tế, các vấn đề xã hội, giáo dục, lao động, nhân quyền và bảo trợ xã hội.

Các quốc gia bị ảnh hưởng bởi ô nhiễm VLN đang ở các giai đoạn khác nhau trong việc phát triển các tổ chức khác nhau đưa vào phương pháp tiếp cận đa ngành đối với VA. Do đó, lĩnh vực hành động bom mìn đóng vai trò hỗ trợ thông qua các nỗ lực VA cụ thể trong việc hỗ trợ các đơn vị chịu trách nhiệm khi họ phát triển các hệ thống, thủ tục và quy trình quốc gia dài hạn có liên quan để hỗ trợ nạn nhân theo độ tuổi, giới tính và tình trạng khuyết tật⁸.

Các cơ quan hành động về bom mìn quốc gia (CQHĐBMQG), các trung tâm hành động bom mìn quốc gia (TTHĐBMQG) và những cá nhân làm việc dưới sự quản lý của các cơ quan này cần phải nhận thức được nhu cầu và quyền của nạn nhân, và vai trò của các tổ chức đại diện nạn nhân. Trong nhiều trường hợp, các nỗ lực được thực hiện trong lĩnh vực VA có thể góp phần vào các hoạt động và yêu cầu hành động bom mìn khác. Ví dụ, việc thu thập, phân tích và sử dụng dữ liệu phân tách giới tính, độ tuổi và khuyết tật (SADDD) chính xác về thương vong có thể giúp thông báo mức độ ưu tiên của điều tra phi kỹ thuật (NTS), khảo sát kỹ thuật (TS) và rà phá, cũng như phối hợp và nhắm mục tiêu của giáo dục nguy cơ bom mìn vật nổ (EORE).^{9,10}

¹ Xem định nghĩa 3.8.

² APMBC, điều 6.3.

³ CCW, Nghị định thư V, điều 8.2.

⁴ CCM, điều 5.

⁵ Xem định nghĩa 3.10

⁶ IMAS 01.10.

⁷ Thông tin bổ sung có thể được tìm thấy trong CRPD: Điều 25 (Sức khỏe), Điều 26 (Phục hồi chức năng), Điều 24 (Giáo dục), Điều 27 (Việc làm), Điều 28 (An sinh xã hội) và Điều 32 (Phát triển hòa nhập).

⁸ Ví dụ xem CRPD Điều 4 (Nghĩa vụ chung), Điều 6 (Trẻ em khuyết tật) và Điều 7 (Phụ nữ khuyết tật).

⁹ Hướng dẫn IASC của Liên hợp quốc năm 2019 về hòa nhập người khuyết tật trong hoạt động nhân đạo.

¹⁰ Ví dụ, hiểu biết về những người đã sống chung với khuyết tật trước khi xảy ra tai nạn EO tạo điều kiện thuận lợi cho việc xác định mục tiêu của EORE.

Khi ngày càng có nhiều đất được giải phóng theo chương trình hành động bom mìn, sự hưởng ứng VA của lĩnh vực hành động bom mìn sẽ tập trung vào việc tăng cường tính bền vững của các nỗ lực quốc gia để cung cấp hỗ trợ cho các nạn nhân. Tuy nhiên, việc giảm số lượng nạn nhân mới một cách ổn định và đáng kể vẫn là mục tiêu chính và là một chỉ số quan trọng cho sự thành công của chương trình.

Thông qua các liên kết trực tiếp với các cộng đồng bị ảnh hưởng bởi VLN, lĩnh vực hành động bom mìn, dưới sự quản lý của CQHĐBMQG, có vị trí tốt để:

- thu thập thông tin về nạn nhân và các nhu cầu và thách thức đối với họ;
- cung cấp thông tin về các dịch vụ liên quan; và
- giới thiệu nạn nhân đến cơ quan chính phủ và/hoặc nhà cung cấp dịch vụ có trách nhiệm cung cấp loại hỗ trợ mà họ yêu cầu.

Thông qua vòng đời của một chương trình hành động bom mìn, CQHĐBMQG và/hoặc TTHĐBMQG có thể đóng một vai trò trong việc am hiểu, thúc đẩy và, nếu có thể, tạo điều kiện cho các nỗ lực đa ngành đang tiến hành, bao gồm cả sự phối hợp liên ngành, để giải quyết nhu cầu của những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp. Bằng cách này, CQHĐBMQG có thể chủ động đóng vai trò của mình trong việc giúp đảm bảo quyền hợp pháp của những nạn nhân còn sống được hòa nhập tích cực trong việc xây dựng luật pháp quốc gia và các quyết định chính sách có liên quan được duy trì.

Tiêu chuẩn này nhằm cung cấp một cái nhìn tổng quan về các nỗ lực cụ thể của VA như một trụ cột của hành động bom mìn và cung cấp hướng dẫn về các vai trò cụ thể của các tác nhân hành động bom mìn.

Hỗ trợ nạn nhân trong hành động bom mìn

1 Phạm Vi

Mặc dù hỗ trợ nạn nhân (VA) là trách nhiệm chung của chính phủ của quốc gia bị ảnh hưởng bởi vật liệu nổ (VLN), tiêu chuẩn này mô tả vai trò và trách nhiệm cụ thể của lĩnh vực hành động bom mìn trong việc hỗ trợ hoạt động VA.

Cụ thể, nó mô tả vai trò và trách nhiệm của các cơ quan hành động bom mìn quốc gia (CQHĐBMQG) và các trung tâm hành động bom mìn quốc gia (TTHĐBMQG) hoạt động để hỗ trợ các cơ quan chính phủ có liên quan chịu trách nhiệm điều phối và cung cấp VA để đáp ứng nhu cầu và giải quyết các quyền của nạn nhân. Tiêu chuẩn này cũng xác định vai trò của các tổ chức hành động bom mìn, cũng như Liên Hợp Quốc (LHQ) và các tổ chức hỗ trợ nạn nhân còn sống, trong việc chứng minh những nỗ lực này.

2 Tài liệu tham khảo

Một danh sách các tài liệu tham khảo quy chuẩn được liệt kê trong Phụ lục A. Tài liệu tham khảo quy có vai trò quan trọng trong việc tham chiếu cho tiêu chuẩn này và cũng cấu thành một phần các điều khoản của tiêu chuẩn này. Tài liệu tham khảo về mặt thông tin được liệt kê trong Phụ lục B và C. Tài liệu tham khảo bổ sung thông tin không cấu thành các quy định của tiêu chuẩn này nhưng cung cấp thông tin bổ sung về nỗ lực VA trong phạm vi rộng hơn.

3 Thuật ngữ, định nghĩa và các từ viết tắt

Một bảng từ vựng hoàn chỉnh với tất cả các thuật ngữ, định nghĩa và viết tắt được sử dụng trong bộ tiêu chuẩn hành động bom mìn quốc tế (IMAS) được đưa vào IMAS 04.10.

Trong bộ tiêu chuẩn IMAS, các từ 'phải', 'nên' và 'có thể' được sử dụng để biểu thị mức độ tuân thủ mong muốn:

- 'Phải' được dùng để chỉ ra các yêu cầu, phương pháp hoặc thông số kỹ thuật sẽ được áp dụng để tuân theo tiêu chuẩn;
- 'Nên' được dùng để chỉ ra các yêu cầu, phương pháp hoặc thông số kỹ thuật được ưu tiên; và
- 'Có thể' được dùng để chỉ ra một phương pháp hoặc phương hướng hành động có thể.

3.1

Cơ quan hành động bom mìn quốc gia CQHĐBMQG

Cơ quan chính phủ, thường là ủy ban liên bộ, của một quốc gia chịu ảnh hưởng bởi bom mìn vật nổ, chịu trách nhiệm về các quyết định chiến lược, chính sách và quy định rộng lớn liên quan đến hành động bom mìn.

Lưu ý 1: Trong trường hợp không có CQHĐBMQG và ở bối cảnh phù hợp và cần thiết, LHQ, hoặc một số cơ quan khác, có thể đảm nhận một số hoặc tất cả các trách nhiệm của CQHĐBMQG.

3.2

Trung tâm hành động bom mìn quốc gia (TTHĐBMQG)

Trung tâm hành động bom mìn (TTHĐBM)

Trung tâm điều phối hành động bom mìn (TTĐPHĐBM)

tổ chức, thay mặt cho cơ quan hành động bom mìn quốc gia, thường chịu trách nhiệm lập kế hoạch, điều phối, giám sát và, trong một số trường hợp, thực hiện các dự án hành động bom mìn

Chú thích 1: TTHĐBM/TTĐPHĐBM đóng vai trò là đơn vị hoạt động của CQHĐBMQG.

Chú thích 2: Trong trường hợp không có TTHĐBMQG, ở bối cảnh phù hợp và cần thiết để Liên Hợp Quốc, hoặc một số cơ quan khác, đảm nhận một số hoặc tất cả các trách nhiệm của TTHĐBMQG.

3.3**Vật liệu nổ****VLN**

VLN được hiểu là bao gồm phản ứng của hành động bom mìn đối với các loại vũ khí đạn dược sau:

- Mìn;
- Bom đạn chùm;
- Vật nổ chưa nổ;
- Vật nổ bị bỏ/vứt lại;
- Bẫy mìn;
- Các thiết bị khác (như được xác định bởi CCW APII);
- Thiết bị nổ tự chế

3.4**hỗ trợ nạn nhân****VA**

< hành động bom mìn > những nỗ lực rộng lớn và cụ thể để giải quyết nhu cầu và quyền của nạn nhân

3.5**Những nỗ lực cụ thể của VA**

< hành động bom mìn > những nỗ lực được thực hiện bởi lĩnh vực hành động bom mìn để góp phần tạo điều kiện tiếp cận các dịch vụ VA

Ghi chú 1: Xem Khoản 4 và 5.

3.6**Nỗ lực rộng lớn của VA**

< hành động bom mìn > các nỗ lực được thực hiện bởi các lĩnh vực khác ngoài lĩnh vực hành động bom mìn, bao gồm cung cấp các dịch vụ VA, thu thập dữ liệu, điều phối, luật pháp và chính sách

Ghi chú 1: Xem Phụ lục B.

3.7**Các dịch vụ VA**

< hành động bom mìn > các dịch vụ bao gồm:

- cấp cứu và chăm sóc y tế thường xuyên;
- Phục hồi chức năng;
- hỗ trợ về tâm lý và tâm lý xã hội;
- hòa nhập kinh tế-xã hội

Ghi chú 1: Xem Phụ lục B.

3.8**nạn nhân**

< hành động bom mìn > những người, tập thể hoặc cá nhân:

- những người chịu chấn thương về thể chất, cảm xúc và/hoặc tâm lý, tổn thất kinh tế;
- mà việc công nhận, thụ hưởng hoặc thực hiện các quyền con người của họ trên cơ sở bình đẳng với những người khác đã bị cản trở; hoặc
- sự tham gia đầy đủ và hiệu quả trong xã hội bị hạn chế bởi một tai nạn có sự hiện diện được xác nhận hoặc nghi ngờ về vật liệu nổ

Ghi chú 1: Nạn nhân bao gồm những người thiệt mạng, bị thương và/hoặc bị suy yếu, gia đình và cộng đồng của họ bị ảnh hưởng bởi VLN¹¹.

¹¹ Thuật ngữ "nạn nhân" có ý nghĩa pháp lý đối với APMB, CCW và CCM.

3,9**nạn nhân trực tiếp
thương vong**

người thiệt mạng, bị thương và/hoặc bị suy yếu do tai nạn VLN

Ghi chú 1: "Nạn nhân trực tiếp" là một nhóm của "nạn nhân".

3.10**Nạn nhân còn sống**

nạn nhân trực tiếp bị thương và/hoặc suy yếu, nhưng không bị tử vong do tai nạn bom mìn vật nổ.

Ghi chú 1: "Nạn nhân còn sống" là một phân nhóm của "nạn nhân trực tiếp".

Chú thích 2: Thuật ngữ "Nạn nhân còn sống" nên được sử dụng cho những người sống sót. Thuật ngữ "nạn nhân" nên được sử dụng khi đề cập đến các nhóm nạn nhân rộng hơn, phù hợp với các nghĩa vụ pháp lý hiện hành liên quan đến vi phạm nghiêm trọng luật nhân quyền quốc tế và vi phạm nghiêm trọng luật nhân đạo quốc tế. Tuy nhiên, một số người xác định phần nhiều là nạn nhân, những người khác là nạn nhân còn sống. Không có một thuật ngữ duy nhất nào có thể bao hàm tất cả mọi người. Để biết thêm thông tin, hãy tham khảo Phụ lục C.

3.11**nạn nhân gián tiếp**

thành viên gia đình của nạn nhân trực tiếp, cũng như các cá nhân và cộng đồng bị ảnh hưởng bởi VLN

Ghi chú 1: "Nạn nhân gián tiếp" là một phân nhóm của "nạn nhân".

3.12**Tổ chức đại diện cho nạn nhân VLN còn sống****Tổ chức đại diện cho nạn nhân còn sống**

tổ chức đại diện và hoạt động vì lợi ích của những nạn nhân còn sống, những người khuyết tật và nạn nhân gián tiếp khác, bao gồm những nạn nhân còn sống và/hoặc nạn nhân gián tiếp trong thành phần của tổ chức.

Chú thích 1: Các tổ chức đại diện nạn nhân VLN còn sống được thành lập vì lợi ích của nạn nhân và người khuyết tật và thường đóng góp hỗ trợ và giới thiệu đồng đẳng dựa trên kinh nghiệm và dẫn dắt riêng biệt, và cung cấp các dịch vụ khác, bao gồm phục hồi chức năng, giúp đáp ứng các nhu cầu khác nhau của nạn nhân. Các tổ chức này cũng thường thực hiện công tác tư pháp liên quan đến nạn nhân bom mìn, nâng cao nhận thức, và huy động cộng đồng và cũng tham gia điều phối công tác Hỗ trợ Nạn nhân. Những nạn nhân còn sống cũng có thể tham gia với các tổ chức người khuyết tật (OPD, trước đây gọi là DPO hoặc tổ chức của người khuyết tật). Đây là những tổ chức phi chính phủ được lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý bởi người khuyết tật, những người nên chiếm hoàn toàn đa số trong số lượng thành viên của tổ chức. Các tổ chức nạn nhân VLN còn sống và OPD đóng một vai trò quan trọng bằng cách đóng vai trò là tổ chức đại diện và cơ quan trung gian giữa các nhà hoạch định chính sách và người khuyết tật.

3.13**Liên hệ**

<hành động bom mìn> cung cấp thông tin về các dịch vụ hiện có cho nạn nhân

3,14**Cơ chế liên hệ**

<hành động bom mìn> một hệ thống để xác định, bảo vệ và hỗ trợ những nạn nhân bị thương do VLN, nạn nhân còn sống, người khuyết tật và nạn nhân gián tiếp khác và kết nối họ với các dịch vụ hỗ trợ nạn nhân cần thiết (hoặc cung cấp cho họ "thông tin về các dịch vụ hiện có")

Ví dụ: Chẳng hạn như: giới thiệu đến dịch vụ chăm sóc y tế hoặc hỗ trợ tâm lý xã hội cho một nạn nhân gián tiếp bày tỏ nhu cầu được chăm sóc.

4 Phương thức tiếp cận tích hợp để hỗ trợ nạn nhân

Công tác VA nên được thực hiện và phối hợp theo phương thức tiếp cận tích hợp. Các công tác kép bắt buộc của phương thức tiếp cận tích hợp là:

- 1) những nỗ lực rộng lớn hơn thông qua sự tham gia của nhiều ban ngành và các bên liên quan bởi các tổ chức ngoài lĩnh vực hành động bom mìn tiếp cận những người bị thương, nạn nhân còn sống và những

người bị ảnh hưởng bởi tai nạn VLN;

- 2) các nỗ lực VA cụ thể được thực hiện bởi các ban ngành, tổ chức thuộc lĩnh vực hành động bom mìn:
 - quản lý thông tin¹², bao gồm thu thập dữ liệu về nạn nhân EO và các dịch vụ VA, phân tích dữ liệu phân tách và phổ biến dữ liệu tổng hợp¹³;
 - giới thiệu nạn nhân đến các nhà cung cấp dịch vụ có liên quan thông qua cơ quan chính phủ thích hợp, sử dụng các cơ chế liên hệ hiện có, nếu có;
 - thúc đẩy sự tham gia của nhiều ngành và nhiều bên liên quan và nâng cao nhận thức và chia sẻ thông tin về các vấn đề cụ thể liên quan đến nạn nhân với các tác nhân có liên quan, trong nỗ lực huy động phản ứng của nhiều ngành; và
 - hỗ trợ xây dựng các kế hoạch hành động quốc gia có liên quan và các cơ chế phối hợp liên quan bao gồm huy động các nguồn lực cần thiết để hỗ trợ VA.

Lĩnh vực hành động bom mìn có vai trò quan trọng thông qua các nỗ lực được liệt kê ở trên, đáng chú ý nhất là bằng cách hỗ trợ các nỗ lực của chính phủ các bang bị ảnh hưởng để đảm bảo các dịch vụ có sẵn và dễ tiếp cận. Do đó, sự tham gia của ngành với các tác nhân phi mìn khác là cần thiết để thúc đẩy sự lồng ghép tiến bộ của VA trong các lĩnh vực y tế, khuyết tật, giáo dục, việc làm, phát triển, nhân quyền, bảo trợ xã hội và giảm nghèo. Điều này là bắt buộc cho đến khi VA được tích hợp hoàn toàn vào các lĩnh vực khác và miễn là lĩnh vực hành động bom mìn hoạt động ở một quốc gia.

5 Các vai trò và trách nhiệm

5.1 Các quốc gia bị ảnh hưởng

5.1.1 Cơ quan hành động bom mìn quốc gia

CQHĐBMQG hoặc tổ chức thay mặt cho CQHĐBMQG nên:

- 1) đảm bảo tính khả dụng của dữ liệu hiện có về nạn nhân và nhu cầu của họ; theo yêu cầu, thu thập SADD về nạn nhân được tiêu chuẩn hóa có tính đến các quy định bảo vệ dữ liệu quốc gia; phân tích dữ liệu này; chia sẻ và chuyển dữ liệu cho các cơ quan nhà nước phù hợp và các tổ chức khác, bao gồm đơn vị thực hiện chính sách xã hội, cơ quan giám sát thương tật quốc gia¹⁵ và hệ thống thông tin khuyết tật, đối với việc truy cập sử dụng thông tin trực tiếp và lâu dài;
- 2) phổ biến các chính sách, hướng dẫn và hệ thống của chính phủ liên quan đến việc hỗ trợ nạn nhân;
- 3) hỗ trợ các cơ quan chính phủ ngoài lĩnh vực hành động bom mìn đảm nhiệm về các khía cạnh khác nhau của công tác VA, theo yêu cầu và nếu có thể, trong việc xây dựng các chính sách và chương trình của họ;
- 4) biên soạn văn bản chỉ dẫn hoặc hướng dẫn về các dịch vụ có sẵn cho nạn nhân bằng ngôn ngữ địa phương và đảm bảo tài liệu này được phổ biến cho các bên liên quan tương tác với các cộng đồng bị ảnh hưởng;
- 5) xây dựng các tiêu chuẩn quốc gia giải thích vai trò và trách nhiệm của lĩnh vực hành động bom mìn trong cách tiếp cận đa ngành của nhà nước đối với công tác VA;
- 6) đảm bảo các tổ chức hoạt động trong lĩnh vực hành động bom mìn sử dụng các cơ chế liên hệ thống nhất khi tham gia vào hoạt động VA;
- 7) tham gia vào các cơ chế điều phối người khuyết tật hiện có và vận động sự tham gia tích cực của những nạn nhân còn sống và người khuyết tật khác. Trong trường hợp không có các cơ chế phối hợp như vậy, cần thúc đẩy và hỗ trợ phát triển, xây dựng và triển khai ủy ban điều phối đa và liên bộ về công tác VA

¹² Xem IMAS 05.10.

¹³ Dữ liệu được phân tích nên được gửi đến cơ quan quốc gia có liên quan.

¹⁴ Tham khảo Phụ lục B.

¹⁵ Xem Lưu ý về kỹ thuật cho hoạt động hành động bom mìn TNMA 12.10/01.

và/hoặc người khuyết tật để đảm bảo quyền và cơ hội bình đẳng cho các nạn nhân và người khuyết tật;

- 8) phối hợp với các bộ liên quan tiến hành đánh giá nhu cầu của những nạn nhân còn sống và những người khuyết tật khác để tăng cường lập kế hoạch và xây dựng chương trình, đặc biệt tập trung vào các cộng đồng bị ảnh hưởng do VLN;
- 9) hỗ trợ các cơ quan nhà nước hữu trách trong việc thực hiện kế hoạch hành động quốc gia được đồng bộ và đưa vào các bộ luật, chính sách và chương trình quốc gia liên quan đến sức khỏe và người khuyết tật;
- 10) thúc đẩy các quy trình lập kế hoạch dựa trên cộng đồng tạo điều kiện thuận lợi cho sự tham gia có ý nghĩa của những nạn nhân còn sống. Tạo điều kiện liên kết giữa các quy trình thiết lập ưu tiên cho các hoạt động giải phóng đất đai và các tổ chức hoạt động vì sự phát triển để hỗ trợ toàn diện cho những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp trong số những đối tượng dễ bị tổn thương khác;
- 11) giám sát việc thiết kế và cung cấp các buổi giáo dục nguy cơ bom mìn của các tổ chức hành động bom mìn hoặc các đối tác của họ để đảm bảo các tổ chức này có thể tiếp cận những nạn nhân còn sống và người khuyết tật khác;
- 12) giám sát các thông điệp về hòa nhập người khuyết tật, đảm bảo các thông điệp được đưa vào giáo dục nguy cơ bom mìn, ở các hình thức dễ tiếp cận, để nâng cao kiến thức, thái độ và hành xử tích cực đối với người khuyết tật của các thành viên cộng đồng;
- 13) thúc đẩy các hoạt động tuyển dụng nhân sự hòa nhập và không phân biệt đối xử khi cung cấp chỗ ở hợp lý cho lĩnh vực hành động bom mìn, bao gồm việc tuyển dụng những nạn nhân còn sống, người khuyết tật và nạn nhân gián tiếp;
- 14) hỗ trợ việc thông qua và thực thi luật nhằm giải quyết nhu cầu và quyền của những nạn nhân còn sống; và
- 15) khi thích hợp, chuyển nạn nhân của các vi phạm nhân quyền quốc tế liên quan đến VLN, hoặc vi phạm nghiêm trọng luật nhân đạo quốc tế, cho các cơ quan chức năng có thể hỗ trợ họ theo đuổi các biện pháp khắc phục hiệu quả đối với những người có trách nhiệm, bao gồm cả việc sửa đổi và trách nhiệm giải trình.

5.1.2 Trung tâm hành động bom mìn quốc gia

TTHĐBMQG hoặc hành động của tổ chức thay mặt cho TTHĐBMQG nên:

- 1) Xác định và giới thiệu những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp đến các dịch vụ thông qua việc phổ biến thông tin có thể tiếp cận về các chính sách bảo trợ có sẵn, phối hợp với bộ hoặc cơ quan có liên quan;
- 2) Phổ biến thông tin ở hình thức dễ tiếp cận và phù hợp với các quy định về bảo vệ dữ liệu có liên quan về những nạn nhân còn sống, người khuyết tật khác và nạn nhân gián tiếp cho các bên liên quan đến phát triển kinh tế nông thôn và cho chính quyền địa phương, đồng thời đảm bảo các nguyên tắc đạo đức và bảo vệ dữ liệu (bao gồm bảo mật dữ liệu, cung cấp thông tin, sự đồng thuận và bảo mật) được tôn trọng, trong nỗ lực tạo điều kiện tiếp cận các chính sách bảo trợ;
- 3) thông báo cho CQHĐBMQG các địa điểm cần tăng cường chăm sóc y tế khẩn cấp dựa trên dữ liệu của hệ thống quản lý thông tin quốc gia trong các khu vực bị ảnh hưởng do VLN và trên cơ sở dữ liệu có sẵn, truyền đạt nhu cầu của những người bị thương, những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp cho các nhà tài trợ, CQHĐBMQG và các tổ chức hoạt động trong các lĩnh vực có liên quan đến công tác VA, để thiết lập hệ thống hỗ trợ đa lĩnh vực rộng lớn hơn; và
- 4) xây dựng và thực hiện các hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng về quyền của nạn nhân và quyền của người khuyết tật, và phát triển một chương trình giúp đảm bảo nạn nhân có hiểu biết về quyền và các chính sách bảo trợ dành cho họ.

5.2 Các tổ chức trong lĩnh vực hành động bom mìn

Các tổ chức hành động bom mìn hoặc các đối tác thực hiện của tổ chức phải:

- 1) thông báo cho CQHĐBMQG về tất cả các nỗ lực dành riêng cho công tác VA;

- 2) thu thập dữ liệu phân tách về độ tuổi, giới tính và tình trạng khuyết tật của nạn nhân, phù hợp với các quy định bảo vệ dữ liệu có liên quan; đồng thời phải đảm bảo rằng dữ liệu liên quan được chia sẻ với cơ quan nhà nước hữu trách và tôn trọng nguyên tắc đạo đức và bảo vệ dữ liệu (bao gồm bảo mật, cung cấp thông tin, sự đồng thuận và bảo mật của người sở hữu thông tin);
- 3) thu thập dữ liệu về các dịch vụ bảo trợ xã hội liên quan trong lĩnh vực hoạt động để giúp xây dựng, phát triển một danh mục các dịch vụ do cơ quan chính phủ có liên quan biên soạn;
- 4) hỗ trợ phổ biến danh mục các dịch vụ bảo trợ xã hội và xác định và liên hệ những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp đến các dịch vụ bảo trợ xã hội thông qua việc cung cấp thông tin có thể tiếp cận về các dịch vụ có sẵn, phối hợp với bộ hoặc cơ quan có liên quan;
- 5) phối hợp với Bộ Y tế hoặc các cơ quan y tế có liên quan khác, xác định và tạo điều kiện tiếp cận dịch vụ vận chuyển y tế khẩn cấp cho những người bị thương nặng do VLN và những người khác bị thương nặng nguy hiểm đến tính mạng đến một cơ sở y tế gần đó trong khu vực nơi họ đang hoạt động. Nếu không có sẵn, các tổ chức hoạt động bom mìn phải cung cấp phương tiện vận chuyển đó; và
- 6) thông báo các địa điểm cần tăng cường chăm sóc y tế khẩn cấp dựa trên dữ liệu được tạo ra từ hệ thống quản lý thông tin quốc gia trong các khu vực bị ảnh hưởng do VLN cho CQHĐBMQG. Các tổ chức này sẽ truyền đạt nhu cầu của những người bị thương nặng, những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp dựa trên dữ liệu có sẵn, cho các nhà tài trợ, CQHĐBMQG và các tổ chức hoạt động trong các lĩnh vực có liên quan đến công tác VA để tham gia vào một hỗ trợ đa lĩnh vực rộng lớn hơn;

Ngoài ra, các tổ chức hành động bom mìn nhận được tài trợ dành riêng cho công tác VA để cung cấp các dịch vụ VA¹⁶, bản thân tổ chức hoặc thông qua các đối tác thực hiện, phải:

- 7) thông báo cho CQHĐBMQG và các cộng đồng bị ảnh hưởng về tất cả các dịch vụ và hỗ trợ VA hiện có;
- 8) đảm bảo các dịch vụ VA do tổ chức thực hiện đều tuân thủ các tiêu chuẩn quốc gia và/hoặc quốc tế, các công ước, và các chính sách y tế, giáo dục hoặc kinh tế xã hội có liên quan;
- 9) đảm bảo rằng các đối tác thực hiện được đăng ký với bộ ngành liên quan và/hoặc các cơ quan chủ quản khác chịu trách nhiệm xác minh các tổ chức có năng lực và được đào tạo phù hợp, đủ điều kiện và trang bị; và
- 10) đảm bảo những nạn nhân còn sống và các cơ quan đại diện nạn nhân được tham vấn, tham gia và được bao hàm trong các dịch vụ bảo trợ xã hội mà tổ chức đó thực hiện.

5.3 Các tổ chức nạn nhân còn sống và các cơ quan đại diện

Những nạn nhân còn sống và người khuyết tật khác, và các tổ chức đại diện cho những nạn nhân còn sống và người khuyết tật khác (bao gồm các hiệp hội và mạng lưới), là những nhân tố quan trọng trong công tác VA, đặc biệt là thông qua những nỗ lực của họ nhằm:

- đảm bảo và ủng hộ các nguyên tắc có sự tham gia tập thể;
- mở rộng hệ thống thông tin về các hoạt động có hiệu quả tại địa phương; và
- đảm bảo hoạt động VA được hiểu rõ ở các cấp công tác trong lĩnh vực hành động bom mìn.

Các tổ chức đại diện cho nạn nhân bom mìn còn sống và những người khuyết tật khác có quan điểm riêng về hoàn cảnh và nhu cầu của chính họ khi đề cập đến công tác bảo trợ xã hội..

Thông qua các cơ chế quốc gia, cần phải tham vấn các tổ chức đại diện cho nạn nhân bom mìn về tất cả các khía cạnh của việc lập kế hoạch, điều phối, thực hiện, giám sát, đánh giá và báo cáo các hoạt động tác động đến cuộc sống của nạn nhân. Ngoài ra, các tổ chức nạn nhân tham gia vào trụ cột VA trong hành động bom mìn phải tiến hành các hoạt động gắn với việc xây dựng hành động bom mìn chiến lược quốc gia khi cần thiết.

¹⁶ Xem 3.7 để biết định nghĩa về "dịch vụ VA".

Trách nhiệm của các tổ chức nạn nhân còn sống có thể:

- 1) đánh giá nhu cầu của các thành viên trong mạng lưới, được phân tách theo giới tính, tuổi tác và dạng khuyết tật, nhằm cung cấp thông tin cho quá trình xây dựng kế hoạch hành động quốc gia về hỗ trợ nạn nhân bom mìn, NKT và các chính sách khác có liên quan đến các lĩnh vực VA;
- 2) hỗ trợ phát triển các kế hoạch chiến lược quốc gia có liên quan trong các lĩnh vực khác;
- 3) tạo điều kiện cho những nạn nhân còn sống và người khuyết tật khác ở cấp cộng đồng nhằm tạo điều kiện cho các nỗ lực về phục hồi chức năng và hòa nhập kinh tế xã hội của chính họ, trên cơ sở tham gia đầy đủ của các bên;
- 4) thực hiện hỗ trợ đồng đẳng và đóng vai trò là hình mẫu cho các tổ chức và cơ quan khác;
- 5) liên kết và dẫn dắt nạn nhân tiếp cận với các dịch vụ VA;
- 6) hỗ trợ sự tham gia của nạn nhân bom mìn trong quá trình thu thập dữ liệu ban đầu để xác định nạn nhân, bao gồm hậu quả của tai nạn, loại thương tích, tuổi, giới tính, tình trạng khuyết tật trước đó, là dân thường hay quân nhân và các nhu cầu cụ thể của họ;
- 7) phát triển quan hệ đối tác và mạng lưới;
- 8) phối hợp với các ngành hữu trách của chính phủ bao gồm các cơ quan, các đơn vị hành động bom mìn;
- 9) đại diện cho nạn nhân tại các cuộc họp, hội nghị trong nước và quốc tế và các sự kiện khác có liên quan đến nạn nhân;
- 10) chia sẻ kinh nghiệm và các điển hình trong thực hành với các tổ chức khác;
- 11) phối hợp với CQHĐBMQG, TTHĐBMQG xây dựng sơ đồ tổ chức và biên soạn hồ sơ chi tiết của các cơ quan thực hiện chính sách bảo trợ và phổ biến cho các ngành liên quan;
- 12) tổ chức các buổi giáo dục nguy cơ bom mìn vật nổ đồng thời nâng cao nhận thức về quyền của nạn nhân bom mìn ở cấp cộng đồng địa phương; và
- 13) tiến hành vận động thúc đẩy quyền của nạn nhân ở cấp địa phương và quốc gia, với khả năng tham gia vào các nỗ lực vận động quốc tế có liên quan.

5.4 Liên Hợp Quốc

Chiến lược hành động của bất kỳ cơ quan nào thuộc hệ thống LHQ sẽ được xây dựng dựa trên mức độ quan tâm của mỗi quốc gia và trong khuôn khổ các chính sách do các quốc gia thiết lập, thường là thông qua CQHĐBMQG.

Đối với vai trò và trách nhiệm của LHQ nói chung và các cơ quan trực thuộc của LHQ hoạt động trong lĩnh vực HTNN, vui lòng tham khảo IMAS 02.10 và Chính sách liên quan của LHQ về Hỗ trợ nạn nhân và Chiến lược hành động bom mìn của LHQ.

Phụ lục A
(Văn bản quy phạm)
Tài liệu viện dẫn

- [1] IMAS 01.10, Hướng dẫn áp dụng IMAS
- [2] IMAS 02.10, Hướng dẫn thiết lập chương trình hành động bom mìn
- [3] IMAS 04.10, Thuật ngữ, định nghĩa và viết tắt trong hành động bom mìn
- [4] IMAS 05.10, Quản lý thông tin trong hành động bom mìn
- [5] IMAS 10.40, An toàn lao động và vấn đề sức khỏe nghề nghiệp – Hỗ trợ Y tế cho Hành động bom mìn
- [6] Chính sách của Liên hợp quốc về hỗ trợ nạn nhân
- [7] Mục tiêu Phát triển Bền vững
- [8] Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và Nghị định thư không bắt buộc.
- [9] Công ước về việc cấm sử dụng, tàng trữ, sản xuất, trao đổi mìn sát thương và việc phá hủy mìn (APMBC)
- [10] Nghị định thư số 5 Công ước vũ khí thông thường (CCW)
- [11] Công ước Kiểm soát Bom đạn chùm (CCM)
- [12] Ủy ban Liên hợp quốc về Quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa, Điều 20, Chống phân biệt đối xử trong quyền kinh tế, xã hội và văn hóa
- [13] Ủy ban Công ước Quyền của Người Khuyết tật CRPD, Điều 9, Khả năng tiếp cận
- [14] Điều lệ về sự tham gia của Người Khuyết tật vào các Hoạt động Nhân đạo
- [15] Chiến lược hành động bom mìn của Liên hợp quốc
- [16] Nguyên tắc chỉ đạo của Ủy ban thường trực Liên cơ quan về sự tham gia của Người khuyết tật trong Hoạt động Nhân đạo
- [17] Hỗ trợ Nạn nhân Bom mìn và vật liệu còn sót lại sau chiến tranh: Hướng dẫn của UNICEF về Hỗ trợ Nạn nhân là Trẻ em
- [18] Chính sách Phục hồi tại cộng đồng của WHO
- [19] Cuốn sách “Hỗ trợ Nạn nhân sống sót sau tai nạn bom mìn và các vật liệu nổ khác sau chiến tranh trong bối cảnh Giải trừ quân bị, Khuyết tật và sự Phát triển” do Ban Hỗ trợ Thực hiện, Công ước về việc cấm sử dụng, tàng trữ, sản xuất, trao đổi mìn sát thương và việc phá hủy mìn (APMBC) xuất bản (2011)
- [20] Danh sách sản phẩm trợ năng ưu tiên - Sáng kiến Cải thiện khả năng tiếp cận công nghệ hỗ trợ cho mọi người, mọi nơi – Tổ chức Y tế thế giới
- [21] Hướng dẫn của IASC về Sức khỏe Tâm thần và Hỗ trợ Tâm lý Xã hội trong Môi trường Khẩn cấp

Phụ lục B (thông tin) Tài liệu tham khảo

A.1 Các yếu tố hỗ trợ nạn nhân (chi tiết)

Mặc dù VA là một phần của hành động bom mìn, đây không phải là một hoạt động có giới hạn như giáo dục nguy cơ bom mìn, khảo sát, rà phá bom mìn và tiêu hủy kho dự trữ. Công tác VA cũng là một phần nhỏ và phụ thuộc vào các chính sách, kế hoạch và khuôn khổ pháp lý quốc gia rộng lớn hơn liên quan đến y tế, nhân quyền, giáo dục, khuyết tật, lao động, xóa đói giảm nghèo và bảo trợ xã hội. Việc triển khai các yếu tố khác nhau của công tác VA chỉ có thể đạt được thông qua cách tiếp cận đa ngành.

A.2 Thu thập dữ liệu

Thu thập dữ liệu bao gồm thu thập, phân tích và chia sẻ thông tin để thấu hiểu, báo cáo và phổ biến thông tin thông qua việc thu thập:

- Dữ liệu phân tách Giới tính, Tuổi và Dạng khuyết tật SADDD của nạn nhân bom mìn, sử dụng các công cụ đã được thử nghiệm trong các hoàn cảnh nhân đạo, trong đó, Bộ câu hỏi nhóm ngắn Washington và Mô-đun của Nhóm UNICEF–Washington về chức năng vận động của trẻ em, và một số câu hỏi bổ sung để xác định nạn nhân bom mìn và vật liệu nổ còn sống trong nhóm người khuyết tật; và
- dữ liệu về các dịch vụ có sẵn để hỗ trợ giới thiệu.

Công tác xác định và tham chiếu không có trong Công ước Cấm mìn sát thương, Công ước Vũ khí thông thường hay Công ước Kiểm soát Bom đạn chùm, nhưng các hoạt động liên quan rất quan trọng nếu nạn nhân cần tiếp cận các dịch vụ này. Các nạn nhân thường cư trú ở khu vực nông thôn, khu vực hẻo lánh xa trung tâm nơi sẵn có các dịch vụ này. Có nhiều trở ngại phát sinh như thời gian và chi phí để tiếp cận các dịch vụ thường chỉ có ở các vùng đô thị, dịch vụ chăm sóc trẻ em thiếu thốn, không có nơi ở cho trẻ em, thiếu thông tin, hay khó tiếp cận trực tiếp và thái độ phân biệt đối xử. Xác định nạn nhân tại những nơi họ sống và hỗ trợ họ tiếp cận với các chính sách trợ giúp là bước tiên quyết nhằm đảm bảo họ sẽ được hưởng đầy đủ các chế độ nhờ đó nâng cao chất lượng cuộc sống.

A.3 Chăm sóc y tế khẩn cấp và lâu dài

Chăm sóc y tế khẩn cấp và lâu dài là một phần của dịch vụ y tế, bao gồm sơ cứu, sơ tán khẩn cấp, và các dịch vụ y tế khác như phẫu thuật, truyền máu, giảm đau và các dịch vụ khác.

A.4 Phục hồi chức năng

Phục hồi chức năng là một phần của ngành y tế, bao gồm:

- công tác tháo lắp, cung cấp và bảo dưỡng bộ phận chân tay giả và dụng cụ chỉnh hình, và các thiết bị trợ năng khác;
- vật lý trị liệu trong đó có việc sử dụng các thiết bị hỗ trợ như chân tay giả, dụng cụ chỉnh hình, thiết bị hỗ trợ đi lại và xe lăn; và
- liệu pháp ngôn ngữ và nghề nghiệp;

A.5 Hỗ trợ tâm lý và tinh thần xã hội

Hỗ trợ tâm lý và tinh thần xã hội là thành phần của hỗ trợ sức khỏe tâm thần và tâm lý xã hội, bao gồm:

- **hỗ trợ tâm lý:** Các chuyên gia tâm lý và tâm thần học sẽ đưa ra tư vấn;
- **hỗ trợ tinh thần xã hội:** Các hoạt động như văn hóa, thể thao, giải trí với mục đích chính là cải thiện sức khỏe tinh thần; và
- **hỗ trợ đồng đẳng:** Những người có cùng khó khăn và thách thức có thể hỗ trợ nhau về mặt xã hội và cảm xúc thông qua các cuộc viếng thăm trực tiếp hoặc các nhóm hỗ trợ xã hội.

A.6 Hòa nhập kinh tế - xã hội

A.6.1 Tổng quan

Sự hòa nhập kinh tế - xã hội của nạn nhân bom mìn là trách nhiệm của ngành giáo dục, việc làm và bảo trợ xã hội. Khái niệm phổ rộng này bao gồm sự tham gia vào hoạt động xã hội, cơ hội giáo dục và kinh tế, phần kinh tế có thể là làm công ăn lương hoặc tự kinh doanh, cũng như bảo trợ xã hội.

A.6.2 Sự hòa nhập xã hội

Các thành phần chính của hòa nhập xã hội bao gồm:

- hỗ trợ xã hội được cá nhân hóa;¹⁷
- Hỗ trợ đảm bảo mối quan hệ và cuộc sống gia đình lành mạnh: Đảm bảo nạn nhân khuyết tật có các mối quan hệ tích cực bằng cách thay đổi thái độ tiêu cực của gia đình và xã hội. Hoạt động này cũng nhằm tránh xảy ra các vấn đề bạo lực và giải quyết các vấn đề bạo lực đối với nạn nhân bom mìn còn sống và những người khuyết tật khác;
- các hoạt động văn hóa, thể thao và giải trí; và
- xóa bỏ các rào cản về sự rập khuôn và thái độ.

A.6.3 Giáo dục hòa nhập

Giáo dục hòa nhập là một phần của ngành giáo dục. Đó là một quy trình tăng cường sự tham gia vào giáo dục và đáp ứng hiệu quả nhu cầu cá nhân của tất cả người học, theo cách nhạy cảm về giới và phù hợp với lứa tuổi. Điều này cũng đáp ứng nhu cầu của những người trong các tình huống dễ bị tổn thương (chẳng hạn như bé trai và bé gái là nạn nhân còn sống sau tai nạn bom mìn và những trẻ em khuyết tật khác, cũng như những người có nhu cầu giáo dục đặc biệt). Giáo dục hòa nhập tự thân là một quyền lợi, và là một cách để tạo điều kiện cho việc thực hiện các quyền khác (ví dụ như sự tiếp cận với dịch vụ y tế, việc làm và tham gia vào chính trường) với sự chú trọng đặc biệt vào chỗ ở và khả năng tiếp cận hợp lý.

Các thành phần của giáo dục gồm:

- chăm sóc và giáo dục mầm non;
- giáo dục tiểu học;
- giáo dục trung học và đại học;
- đào tạo nghề và học nghề;
- giáo dục không chính quy; và
- học tập suốt đời.

¹⁷ Hỗ trợ xã hội được cá nhân hóa là việc cung cấp hỗ trợ theo cách thức cá nhân hóa để đảm bảo củng cố sự tham gia nhiều hơn nữa vào đời sống cộng đồng.

A.6.4 Hòa nhập kinh tế bao gồm an sinh xã hội

Hòa nhập kinh tế bao gồm các hoạt động cải thiện tình trạng kinh tế của nạn nhân thông qua việc nâng cao năng lực, đào tạo nghề, tiếp cận tín dụng vi mô, tạo thu nhập và cơ hội việc làm, xóa bỏ các rào cản đối với sự tham gia hòa nhập kinh tế, an sinh xã hội và phát triển kinh tế của cơ sở hạ tầng cộng đồng.

A.7 Luật và các chính sách

Các khuôn khổ pháp lý và chính sách tích hợp đáp ứng nhu cầu của nạn nhân để đảm bảo quyền của họ phù hợp với luật nhân quyền quốc tế. Nội dung này đặt mục tiêu đảm bảo nạn nhân có quyền bình đẳng với những đối tượng khác, trong các khía cạnh y tế, giáo dục, lao động, bảo trợ xã hội và hòa nhập người khuyết tật.

Nguyên tắc hỗ trợ nạn nhân

Giống như tất cả các hợp phần khác của hành động bom mìn, hợp phần VA sẽ theo các nguyên tắc cốt lõi về nhân đạo, trung lập, không thiên vị và độc lập. Ngoài ra, lĩnh vực khắc phục hậu quả bom mìn có mối liên hệ chặt chẽ với các nhóm dân cư dễ bị tổn thương, cũng như có nhiều mối liên kết với các lĩnh vực nhân đạo, nhân quyền và phát triển khác. Công tác VA sẽ được định hướng bởi các nguyên tắc bổ sung sau¹⁸.

- **Không phân biệt đối xử:** Công tác VA không nên phân biệt đối xử với hoặc giữa các nạn nhân, hoặc giữa các nạn nhân và những người bị thương tích hoặc suy giảm khả năng lao động do các nguyên nhân khác. Sự khác biệt trong điều trị chỉ nên dựa trên nhu cầu y tế, phục hồi chức năng, tâm lý hoặc kinh tế xã hội của nạn nhân, bao gồm cả việc cung cấp chỗ ở hợp lý. Công tác VA cũng không nên phân biệt đối xử dựa trên các yếu tố đa dạng khác như khuyết tật, giới tính, bản sắc, tuổi tác, dân tộc, chủng tộc, tôn giáo, ngôn ngữ, tình trạng kinh tế xã hội hoặc các khía cạnh khác của bản sắc.
- **Sự tham gia và hòa nhập:** Nạn nhân và các tổ chức đại diện của họ cần được tham vấn và tham gia vào các quá trình ra quyết định liên quan và việc hiện thực hóa các quyết định đó, bao gồm các chính sách và chương trình liên quan đến nạn nhân.
- **Khả năng tiếp cận:** Những nạn nhân còn sống, những người khuyết tật khác và nạn nhân gián tiếp, bao gồm cả người khuyết tật, nên được tiếp cận với các dịch vụ họ yêu cầu. Khi có bất kỳ rào cản nào đối với việc tiếp cận các dịch vụ đó, những rào cản này cần được giải quyết một cách có hệ thống¹⁹. Những rào cản này có thể liên quan đến khả năng tiếp cận vật lý, tài chính, kỹ thuật số hoặc tiếp cận từ xa đối với các dịch vụ, địa điểm, ngôn ngữ, cân nhắc pháp lý, cũng như các chuẩn mực về tuổi tác, giới tính, khuyết tật và văn hóa, cùng với các yếu tố khác, có thể hạn chế sự tham gia vào các dịch vụ hỗ trợ nạn nhân. Đồng thời cần cung cấp chỗ ở hợp lý cho những nạn nhân khi yêu cầu.
- **Tính dễ bị tổn thương:** Các điều kiện và rủi ro môi trường và xã hội rộng hơn đối với những nạn nhân còn sống, người khuyết tật khác và nạn nhân gián tiếp, có thể làm trầm trọng thêm các tác động tiêu cực của ô nhiễm VLN. Đặc biệt, các rào cản khác nhau như môi trường và thái độ, có thể đặt nạn nhân và người khuyết tật vào các tình huống dễ bị tổn thương về tài chính, xã hội, thể chất và an toàn, có thể tạo ra các rào cản đối với sự tham gia đầy đủ và bình đẳng của đối tượng này. Do đó, các yếu tố có thể đặt con người vào tình huống dễ bị tổn thương phải được tính đến trong các chính sách và chương trình liên quan.
- **Cân nhắc về tuổi tác, giới tính, tình trạng khuyết tật và tính đa dạng khác:** Tuổi tác, giới tính, tình trạng khuyết tật và các nhu cầu và trải nghiệm đa dạng khác của nạn nhân cần được tính đến trong việc thiết kế, lập kế hoạch và thực hiện các nỗ lực dành riêng cho công tác VA. Các dịch vụ VA nên được điều chỉnh cho phù hợp với nhu cầu và thực tế của các nhóm khác nhau. Để hỗ trợ lập kế hoạch chương trình hiệu quả, dữ liệu thương vong (thường được gọi là dữ liệu nạn nhân) và dữ liệu người thụ hưởng, nên được phân tách theo giới tính, độ tuổi và tình trạng khuyết tật.

¹⁸ Một số nguyên tắc được liệt kê là các nguyên tắc nhân quyền cốt lõi đã được áp dụng trong hệ thống nhân quyền quốc tế.

¹⁹ Hướng dẫn liên quan có thể được tìm thấy trong Điều 9 của CRPD và Góp ý tổng thể số 2 về Khả năng tiếp cận.

- **tính bền vững và quyền sở hữu quốc gia:** Công tác VA là một nỗ lực lâu dài. Việc cung cấp các dịch vụ VA, xây dựng các chính sách và kế hoạch hành động liên quan, và phân bổ ngân sách phải là những công tác duy trì thường xuyên lâu dài, thuộc sở hữu và được định hướng bởi quốc gia nhằm hỗ trợ những người bị tác động tiêu cực bởi bom mìn vật nổ.
- **cách tiếp cận dựa trên quyền:** Hỗ trợ nạn nhân là thực hiện các quyền con người của những người bị thương, những nạn nhân còn sống và nạn nhân gián tiếp phù hợp với luật nhân đạo quốc tế và luật nhân quyền quốc tế. Những người này nên được quyền:
 - hưởng tiêu chuẩn cao nhất về sức khỏe, phục hồi chức năng, giáo dục, làm việc và việc làm;
 - tham gia và hòa nhập đầy đủ vào xã hội;
 - mức sống và bảo trợ xã hội đầy đủ;
 - khi phù hợp, hưởng các biện pháp đền bù chữa trị hiệu quả đối với những người chịu trách nhiệm cho bất kỳ vi phạm nghiêm trọng nào về nhân quyền quốc tế liên quan đến VLN, hoặc vi phạm [nghiêm trọng] luật nhân đạo quốc tế, mà họ phải chịu; và
 - không bị phân biệt đối xử
- **sự nhất quán với luật nhân đạo và nhân quyền quốc tế:** Các quốc gia nên xem xét nghĩa vụ của mình theo các quy định liên quan của luật quốc tế hiện hành, bao gồm nghĩa vụ nêu trong các công cụ quốc tế như Công ước quốc tế về Người khuyết tật mà quốc gia là thành viên, khi xây dựng phương pháp tiếp cận công tác VA. Các chương trình quốc gia nên thực hiện các nghĩa vụ quốc tế, theo cách thích hợp.

Phụ lục C (thông tin)

Sử dụng các thuật ngữ “nạn nhân còn sống” và “nạn nhân”

Các thuật ngữ "nạn nhân còn sống" và "nạn nhân" thường được sử dụng thay thế cho nhau để mô tả một người đã phải trải qua một số hình thức bạo lực, lạm dụng hoặc một hình thức hành vi sai trái khác.

Tuy nhiên, trong các quy ước liên quan đến hành động bom mìn, "nạn nhân" được xác định và không đồng nghĩa với "nạn nhân còn sống". Trong các quy trình liên quan đến các công ước hành động bom mìn và trong luật pháp quốc tế hoặc quốc gia, "nạn nhân" được sử dụng để mô tả một người đã bị xâm hại do VLN.

Thuật ngữ "nạn nhân" rất rộng. Nạn nhân của VLN là những cá nhân đã trực tiếp bị tai nạn VLN, cũng như những người bị ảnh hưởng gián tiếp (ví dụ: trẻ em mất cha mẹ hoặc người chăm sóc).

Thuật ngữ "nạn nhân trực tiếp" dùng để chỉ một người bị tai nạn VLN, cho dù người đó còn sống hay không.

Thuật ngữ "nạn nhân còn sống" thường được sử dụng để mô tả một nạn nhân trực tiếp bị thương và/hoặc bị suy yếu, nhưng không bị thiệt mạng do tai nạn VLN. Thuật ngữ này có thể được sử dụng như một thuật ngữ có thẩm quyền. Tuy nhiên, một số người xác định chỉ là nạn nhân, những người khác được xác định là nạn nhân còn sống. Sự chọn lựa cho thuật ngữ này hoặc thuật ngữ khác chủ yếu phụ thuộc vào sự ưu tiên hoặc sự tự xác định của người có liên quan. Lĩnh vực hành động bom mìn và các nhân viên nên tôn trọng những lựa chọn này.

Thuật ngữ "nạn nhân còn sống" thường được sử dụng liên quan đến quá trình điều trị của một người bị thương do VLN vì thuật ngữ này ngụ ý tình trạng và khả năng phục hồi. Không có thỏa thuận rộng rãi về việc sử dụng thuật ngữ này hay thuật ngữ khác.

Phương pháp tiếp cận lấy nạn nhân còn sống làm trung tâm và phương pháp tiếp cận lấy nạn nhân làm trung tâm là các thuật ngữ được sử dụng thay thế cho nhau để mô tả các phương pháp tiếp cận trong đó nhu cầu, mong muốn, quyền, kinh nghiệm, ưu điểm, hiểu biết và phẩm giá của nạn nhân hoặc nạn nhân còn sống được ưu tiên trong cả nỗ lực phòng ngừa và đáp ứng. Nó cũng là một ngôn ngữ nhấn mạnh tính chất nhân đạo của các nỗ lực hành động bom mìn. Phương pháp tiếp cận này áp dụng trong suốt quy trình, từ thiết kế và thực hiện chương trình ban đầu, đến theo dõi, và ứng phó và điều tra tai nạn VLN.

Hầu hết những nạn nhân còn sống cũng được xác định là người khuyết tật, phản ánh định nghĩa được quy định trong Công ước về Quyền của Người khuyết tật. Định nghĩa này nêu rõ rằng "sự khuyết tật là kết quả của sự tương tác giữa những người khiếm khuyết với các rào cản về thái độ và môi trường cản trở sự tham gia đầy đủ và hiệu quả của họ vào xã hội trên cơ sở bình đẳng với những người khác".

Trong một chương trình hành động bom mìn, liên quan đến việc quản lý dữ liệu, điều cần thiết là phải đảm bảo một phương pháp tiếp cận nhất quán để tránh việc bị tính trùng lần hoặc bỏ sót. Các thuật ngữ và định nghĩa được phát triển trong IMAS nên được sử dụng làm tài liệu tham khảo.

Hồ sơ sửa đổi

Quản lý các sửa đổi trong IMAS

Chuỗi tiêu chuẩn IMAS có thể được xem xét lại chính thức trên cơ sở ba năm một lần, tuy nhiên điều này không loại trừ các sửa đổi được thực hiện trong các giai đoạn ba năm này vì lý do an toàn và hiệu quả hoạt động hoặc cho mục đích biên tập.

Khi sửa đổi được thực hiện cho IMAS này, chúng sẽ được cung cấp một số, và ngày và chi tiết chung của sửa đổi được hiển thị trong bảng dưới đây. Việc sửa đổi cũng sẽ được hiển thị trên trang bìa của IMAS bằng cách đưa vào ngày xuất bản vào cụm từ '*kết hợp số sửa đổi 1, v.v.*'.

Khi các đánh giá chính thức của mỗi IMAS được hoàn thành, các phiên bản mới có thể được ban hành. Những sửa đổi đến ngày của phiên bản mới sẽ được đưa vào phiên bản mới và bảng hồ sơ sửa đổi bị xóa. Việc ghi lại các sửa đổi sau đó sẽ bắt đầu lại cho đến khi tiến hành đánh giá thêm.

IMAS được sửa đổi gần đây nhất sẽ là các phiên bản được đăng trên trang web IMAS tại www.mineactionstandards.org

Số	Ngày	Chi tiết sửa đổi
Am.1	17/01/23	<ul style="list-style-type: none"> – Thay thế cụm từ phụ nữ, bé gái, bé trai và nam giới bằng 'những người' trong toàn bộ chương – Định nghĩa mới: Nỗ lực cụ thể của VA, dịch vụ VA, liên hệ, cơ chế liên hệ – Định nghĩa được sửa đổi: hỗ trợ nạn nhân, nạn nhân, nạn nhân trực tiếp, nạn nhân còn sống, nạn nhân gián tiếp, tổ chức nạn nhân còn sống – Đã thay đổi tiêu đề của phần 4 thành 'Phương pháp tiếp cận tích hợp để hỗ trợ nạn nhân' – Bổ sung điểm 15 vào mục 5.1.1 cơ quan hành động bom mìn quốc gia – Đã thêm Nghị định thư không bắt buộc vào Công ước về Quyền của Người khuyết tật (CRPD) vào các tham chiếu của Phụ lục A (Quy chuẩn) – Chính sửa phần A.7: – a) Các định nghĩa được sửa đổi: không phân biệt đối xử, khả năng tiếp cận, tính dễ bị tổn thương, tuổi tác, giới tính và các cân nhắc về đa dạng khác và cách tiếp cận dựa trên quyền. – b) Thay thế sự cân nhắc về giới và sự đa dạng bằng tuổi tác, giới tính và các cân nhắc về sự đa dạng khác – 10. Bổ sung Phụ lục C (Thông tin) Tài liệu tham khảo